

Večernik

»JUTRA«

Leto II. (IX.), štev. 108

Maribor, petek 11. maja 1928

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček, zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemav v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglasi po tarifu

Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Oster obračun z Italijo v narodni skupščini

GOVORNIKI OPOZICIJE RAZKRINKAJO ITALIJANSKO SPLETKARSKO POLITIKO IN DOKAZUJEJO SLABOST NAŠE ZUNANJE POLITIKE.

Včerašnja seja narodne skupščine, v kateri je zunanji minister dr. Marinković odgovoril na interpelacijo šefov opozicije glede naših odnošajev z Italijo, je bila zanimiva zlasti tudi v svojem poznejšem delu, ko so govorniki opozicije gg. Svetozar Pribičević, Joca Jovanović in dr. Sekula Drljević neusmiljeno razkrinkali vso hinavščino italijanske politike, ki pomenja nevarno ogrožanje miru.

Zlasti je vodja SDS g. Svetozar Pribičević v velikem, stvarno globoko zasnovanem govoru na eni strani jasno pokazal na smernice, ki vodijo Italijo v njeni politiki na zunanje, istotako odločno pa tudi podčrtal, da naša zunanja politika ne more imeti uspehov, dokler na znotraj ne pride mo do konsolidacije v političnih razmerah. G. Pribičević je predvsem pokazal na dejstvo, da politika Italije stremi za izolacijo Jugosla vi je. Mussolini javno govori, da mora priti do revizije trianonske pogodbe in da se morajo rektificirati madžarske meje. V zvezi s tem skuša Mussolini obkroževati Jugoslavijo z vseh strani in sklepa pogodbe s Turško, Grško, Bolgarsko, Madžarsko itd., ki so vse naperjene proti nam. Albanija je danes popolna ita li jans ka kolonija. V italijanskih rokah je albanska žandarmerija, so tamošnje šole, ceste in vse drugo. Albanski budžet znaša letno 31 milijonov frankov, od tega 12 milijonov samo za vojsko. Albanski davki ne pokrivajo niti polovice budžeta, vse drugo daje Italija. Vse nove ceste se delajo pod italijanskim vodstvom. To razmerje Albanije napram Italiji tvori večno nevarnost za vojne zapetljaje in pričakoval je od g. ministra za zunanje zadeve izjavo, da bo apeliral na Društvo narodov. Edina možna rešitev za omogočenje miru in prijateljskih odnošajev med nami in kraljevino Italijo je, da se Italija umakne z Balkana. Fatalna pogrška je bila storjena leta 1924. meseca januarja, ko je bil sklenjen takozvani pakt prijateljstva med našo državo in Italijo, znan pod imenom rimskega pakta. Takrat je bil ves Beograd navdušen in je proslavljal to kot velik diplomatski akt. Jaz pa sem že takrat rekel, da pomeni pakt in njega podpis naša kapitulacija. Ne mislim, da treba voditi politiko neprijateljstva proti Italiji, gotovo na je, da so se polagale na pakt prijateljstva pretirane nade, in zato je prišlo razočaranje. G. Mussolini računa v svojih diplomatskih akcijah tudi na Bolgarsko. Zato je treba naglasiti, da mora biti naš ideal in da mora naša politika delati na to, da se v najbližji bodočnosti ustvari velik narod in velika država 20. milijonov duš od Črnega do Jadranskega morja. To je edino zdravo in spasonosno rešenje problema jugoslovanskega in problema Balkana.

Zunanja politika pa je odvisna od notranje politike. Absolutizem v notranji politiki pomeni imperijalizem na zunanje. Pokojni Nikola Pašić je leta

1905. v diskusiji v narodni skupščini dejal: »Ne more se voditi dobra zunanja politika, ako nima zveze z notranjo politiko, ako ne odgovarja zunanja politika notranji, ako narodno zaupanje ne odobrava te politike«. Tudi danes ne more biti govora o dobri zunanji politiki, ako je naša notranja politika takšna, da izziva državljansko vojno med posameznimi deli naše države. Stvarni pogoj za uspešno zunanjo politiko je, da se ustvarijo pogoji za dobro notranjo politiko, za ureditev razmer doma in za zadovoljstvo naroda v svoji hiši.

Tudi g. Joca Jovanović je ostro obsodil politiko Italije s konkretnimi podatki o njenem postopanju na Balkanu. Povdaril je, da Italija pripravlja Albanijo za svojo avantgardo na Balkanu, da jo v to svrhu organizira vojaško in gospodarsko. G. Jovanović je zlasti tudi še podčrtal stremljenje Italije, da razbije Malo antanto, ker bi v tem slučaju imela v Srednji Evropi in na Balkanu še bolj proste roke. Tudi on je, kakor tudi naslednji govornik, Črnogorec dr. Drljević, ostro obsodil slabost današnje zunanje politike.

Naravno je, da bodo radi teh govorov v naši narodni skupščini v Italiji zopet po svojem časopisju in tudi javno zadivjali. To pa bo le znamenje, da se je govorila resnica, katere gos podi ni prijetna. Obračun s politiko Italije v naši Narodni skupščini pa je bil nujno potreben.

Bratiano se ne umakne

BUKAREŠTA, 11. maja. V vladnih krogih zatrjujejo, da so poslednji dogodki v Rumuniji in ponesrečena akcija bivšega prestolonaslednika princa Karla le še učvrstili položaj sedanje vlade Vintile Bratiana. Zadnje dni je cenzura še poostrena in razširjena na vso državo. Bratianu je izjavil novinarjem, da vlada niti ne misli na to, da bi odstopila, temveč bo nasprotno odločno vztrajala pri svoji dosednji politiki. Predvsem pa zahtevajo pogajanja za posojilo, ki napredujejo ugodno, da ostane sedanja vlada na svojem mestu.

Zadnji glas ponesrečene prekmorske letalke

NEWYORK 11. maja. Ob obali Westerija je našel neki deček steklenico z zamaškom, ki izvira najbrže od prekooceanskega poleta princezinje Loewenstein-Wertheim, ki je lani na poletu s pilotom Hamiltonom in Minchinom iz Amerike v Evropo našla smrt v oceanu. V steklenici je bil listek z besedilom: »Hamilton in Minchin se prepirata radi smeri. Letalo je udarilo na vodo in se naglo potapljalo. Vidim luč in domnevam, da smo pred Blok-Islandom. Vse je zmedeno. P. L.« — Listek so izročili policiji, da dožene, ali v resnici izvira od ponesrečene princezinje Loewenstein-nove

Mrzli val po vsej Evropi

NEPRIČAKOVAN MRAZ SREDI POMLADI. POVODNJI, VELIKE NEVIHTE IN SNEŽNI ZAMETI.

SUŠAK, 11. maja. Na istrskih brdih, posebno na Učki, je zapadel sneg.

SARAJEVO, 11. maja. Sinoči je padel v Sarajevu sneg. Vsi hribi okrog mesta so pokriti z belo odejo. V nekaterih krajih vzhodne Bosne je padla temperatura pod ničlo.

KARLOVAC, 11. maja. Po večdnevem deževju je nastopilo nenadoma silno hladno vreme. Kolpa in Korana, ki sta prestopili bregove, sta poplavlili karlovačko ravnino in odrezali okolico od mesta. Poplavljen je vse ozemlje med Karlovcem in Svarčo. Poplava je napravila zlasti na posevkih veliko škodo.

BEOGRAD, 11. maja. Po poročilih iz Peči je Bistrica sinoči prestopila bregove in poplavlila okolico. V Peči je voda odnesla tri hiše, mnogo stavb pa je tako poškodovanih, da so nesposobne za nadaljno bivanje. Poginilo je tudi mnogo živine. Na pomoč je prihitelo vojaštvo, ki je preprečilo večjo nesrečo. Človeških žrtev k sreči ni bilo.

PARIZ, 11. maja. Radi neprestanega deževja so v zgornji Franciji vse reke tako narasle, da so poplavlile okolico. Minulo noč je ponekod zapadel tudi sneg, ki je uničil ne samo polja, temveč povzročil veliko škodo tudi po vinogradih.

MILAN, 11. maja. Sinoči je divjala tu silna nevihta. V okolici je napravil vihar, tekem katerega je padla tudi toča, veliko škodo. Strahovit ciklon je razsajal tudi nad Sicilijo. V Rogosi se je zrušila med nevihto neka stavba in pokopala pod seboj dva mladeniča in eno žensko.

ATENE, 11. maja. Divji orkan, ki je razsajal včeraj nad dve uri, je posebno v ozemlju Trifilije uničil vse vinograde in oljke nasade.

SOLUN, 11. maja. Reka Struma je poplavlila 40.000 ha zemlje, posejane s tobakom, bombažem in žitom. Škoda je ogromna.

BERLIN, 11. maja. Po vsej Nemčiji je temperatura znatno padla. V goratih krajih je zapadel sneg, ponekod so divjali tudi snežni viharji. V Monakovem in Draždanih leži po cestah sneg.

Boji na vzhodu

ANGLIJA ZA JAPONSKO, AMERIKA ZA KITAJSKO.

Japonci so posegli v kitajske razmere. Vojna na vzhodu je posledica kitajskega osamosvojitvenega pokreta. Dokler je bil ta pokret razdvojen, dokler se kitajski generali niso znašli na skupni politični podlagi ter je en del računal s sovjetsko Rusijo, drugi pa z idejami Sunjatsena, tako dolgo je bila Japonska pasivna. Najbrž je mislila, da do kitajske slege sploh ne bo prišlo. Kitajska sloga sicer ni na vidiku, zato so pa drugi razlogi za konec japonske pasivnosti.

Japonci se bojé, da ne bi veljak juga Čang-Kai-Sek prodril do Pekinga ter po zmagi nad Čang-Čo-Linom ustvaril enotne nacionalistične Kitajske, kateri Japonci ne bi mogli več diktirati.

Japonska noče prepustiti uspehov svoje pred-in medvojne politike, ki so se ji zdeli na varnem že l. 1917. Tedaj je dobila z ameriškim soglasjem za svojo vojno podporo antantni mandat v Šantungu. Ta mandat je bil pa zopet odvzet s sklepom washingtonske konference l. 1922. Te izgube Japonska ne more preboleti. Na angleško podporo svoje politike se lahko

zanaša, ker je Anglija v skrbeh za svojih 400 milijonov dolarjev, vloženih v Kitajski, — in za svojo trgovino. Japonci bi v protiuslugo rešili Anglijo obeh teh skrbi.

Drugače je pa z Ameriko. Če bi bili na Kitajskem, nastali sovjeti, potem bi Amerika najbrž ne nasprotovala japonski intervenciji. Takega povoda za intervencijo pa ni in tako bo najbrž tudi Amerika posegla v kitajski konflikt in sicer proti japonskemu imperijalizmu. Japonska utemeljuje svoje prodiranje v Kitajsko s preobljudenostjo. Iz Japonske se mora vsako leto izseliti poldrugi milijon ljudi. Ker se je Amerika pred njimi zaprla, ostane samo še Šantung in Mandžurija. Izseljevanje je samo pretveza, ker Japonska ne bi ostala samo pri naselitvi svojih ljudi.

Proti Japonski je poleg Amerike tudi Rusija, ki vidi v japonskem prodiranju nevarnost za svoje železnice v Mandžuriji.

Pri kitajski homatiji je Evropa pravzaprav na gledalski tribuni. Če Japonska izvede svoje nakane, bo odločila Amerika. —

Anglija proti reviziji trianonske pogodbe

PARIZ, 11. maja. »Information« objavlja članek, v katerem naglašja, da je Anglija z izgonom princa Karla iz Londona jasno pokazala, da je nasprotujoča reviziji trianonske mirovne pogodbe in da odobrava politiko Male antante, ki stremi po konsolidaciji razmer na Balkanu in v Srednji Evropi.

Voz in avto.

Včeraj je na ovinku Mlinske in Prečne ulice neki privatni avtomobil zadel ob enovprežni voz hlapca Josipa Petka. Hlapec je padel z voza ter se poškodoval po roki. Krivdo pripisuje avtomobilistu, češ, da je prehitro vozil ter ni dajal znamenja. —

Drevi v Unionu koncert Glasbene Matice Švicarski program I

Iz trgovskega sveta.

V trgovinski register so se vpisale naslednje tri nove firme v Mariboru: Kartonažna tovarna Benčina in drug, d. z. o. z. doslej javna trgovska družba; »Marat«, družba z o. z.: trgovanje z glasbenimi instrumenti in raznimi glasbenimi novostmi ter Mednarodna bančna družba.

Umor princa Krapotkina.

V Nici so našli te dni 38letnega ruskega princa Krapotkina mrtvega z razbito lobanjo. Preiskava je dognala, da se je princ Krapotkin, ki je bil v izseljeništvu zaposlen kot elektro-mehanični delavec v Nici, sprl z ostalimi Rusi in je bil pri tej priliki ubit.

Novi stanovanjski zakon

Nadaljevanje in konec.)

Oblastva za rešitev sporov,

ki nastanejo glede na predpise novega stanovanjskega zakona, so v Sloveniji okrajna sodišča ne glede na vrednost. Vsi spori se morajo smatrati kot nujni in se mora razpravljati v roku enega meseca.

Spori so lahko različni, na primer: ali je gotov najemnik že po dosedanjih predpisih zaščiten; ali obsega njegovo stanovanje 2, 3 ali več sob, ker najemnik trdi, da se kabinet ne sme šteti za sobo, hišni lastnik pa je drugega mnenja; ali ker nastane spor, ali se naj kaka pred-soba ali hodnik, v katerem je zasilna peč, smatra za sobo ali ne; ali se pojavi vprašanje, katere osebe spadajo k družinskim članom najemnika; ali se najemnik in hišni lastnik ne moreta zjediniti o višini nove najemnine ali pa o višini dela podnajemnine, ki ga ima najemnik plačevati hišnemu lastniku od svojega podnajemnika; ali pride do spora, ali je gotova oseba družinski član, ker je vsorodu z najemnikom, ali pa se mora smatrati za podnajemnika, ker morda prispeva kak znesek k najemninu, ki jo plačuje najemnik svojemu hišnemu gospodarju, itd., itd.

Kakor že do sedaj, bo tudi v bodoče dovolj gradiva za spore, posebno če obstoja med lastnikom in najemnikom napeto razmerje vsled pretiranih zahtev hišnega gospodarja ali njegove želje, dobiti najemnike po lastni izbiri in čim večji plačilazmožnosti.

Važen je predpis čl. 7., da v vsi h zadevah veljajo predpisi civilno pravnega reda, da znaša rok za vložitev morebitne pritožbe 8 dni, da se vrednost procesa določa z enomesečno najemnino in da za vse spore veljajo takse po tarifnih postavkah 173, 174 in 176 zakona o taksah.

Odpoved stanovanja se torej mora vložiti pri okrajnem sodišču. Ako se odpoveduje zaščitnemu najemniku, se morajo že v odpovedi navesti odpovedni razlogi in ponuditi za trditve dokaz po pričah, zvedencih, listinah, po zaslišanju strank itd.

Ako misli najemnik, da odpoved ni upravičena, mora pravočasno prijaviti ugovor: v 3 dneh, če znaša odpoved-

ni rok manj ko 14 dni, sicer pa v osmih dneh. Ako sodišče odpovedi ni že uradoma zavrnilo in ako je hišni lastnik pravočasno plačal takse, razpiše sodišče ustno sporno razpravo, katere se morajo stranke udeležiti, ako želijo, da se razprava izvede. Ako izostane katera izmed strank, se izda zoper njo zamudna sodba, v kateri se tudi določi, da mora plačati vse stroške.

Takse se plačajo po vrednosti sporne predmeta, to je po višini enomesečne najemnine. Ako znaša enomesečna najemнина do 500 Din, se plača po tar. post. 173 taksa 30 Din, pri najemninu od 500 do 1500 Din pa 50 Din. V slučaju, da presega vrednost spornega predmeta 300 Din, se plača poleg tega še sporna taksa po tar. post. 174 in sicer v višini 3%. V slučaju pritožbe zoper sodbo, to je priziva se plača po tar. post. 176 taksa 25 Din.

Ako mesečna najemнина ne presega 125 Din, nastopi bagatelno postopanje, to je, sodišče razpravlja v skrajšanem postopanju in izda takoj razsodbo, zoper katero redni priziv ni dovoljen.

Za vse slučaje pa velja načelo, da vse stroške (to je takse, odvetniške in druge stroške) trpi tisti, ki pravdo izgubi.

Iz tega sledi sam po sebi nauk, naj se tako stanovanjski najemniki kakor hišni lastniki izogibajo sporov, ki bi privedli do sodišča. Najemniki naj pazijo, da ne dajo utemeljenega razloga za odpoved, hišni lastniki pa naj ne iščejo pretveze za sodno odpoved in naj se ne spuščajo v pravdo, ako niso že v naprej sigurni, da morejo svoje trditve tudi dokazati.

Novi zakon še izrecno navaja, da ostane v veljavi čl. 2 stanovanjskega zakona z dne 15. maja 1925, ki je določil, katere zgradbe so izvzete od omejitev, to je: lokali in poslovni prostori, državne in samoupravne ter cerkvene zgradbe, zgradbe invalidov in vdov v vojni padlih, zgradbe občekoristnih naprav in milodarnih ustanov, nove zgradbe in nova nadstropja ter hiše malih lastnikov.

Končno se pooblašča minister za socialno politiko, da sme izdati potrebne naredbe za izvršitev zakona o stanovanjih. Ker ima ta mnogo nejasnih točk, lahko v kratkem pričakujemo izdajo obljubljenega pravilnika.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Petek, 11. maja ob 20. uri »Dvanajst-tisoč«. Gostovanje Gračanov.

Sobota, 12. maja ob 20. uri »Ples v maskah« ab. A. Kuponi. Gostovanje ge. Mitrovičeve in gđ. Španove.

Nedelja, 13. maja ob 15. uri »Materinski dan«. — Ob 20. uri »Jesenski manever«. Kuponi.

»Ples v maskah« na marib. odru. V soboto, 12. maja se vprizori po daljši pavzi zopet najbolj priljubljena letošnja opera »Ples v maskah«. Pri predstavi nastopi kot Ulrica gđ. Španova, učenka pevca-mojstra Betetta, ki je v tej vlogi imela lep uspeh tudi že v Ljubljani. Glavno vlogo Amelije pa poje zopet naša bivaša, sedaj ljubljanska primadona ga. Mitrovičeva, ki je pravkar žela v ljubljanski noviteti »Dekle z zlatega zapada« kar največje priznanje.

Nuščev »Svet« na našem odru. V najkrajšem času vprizori drama v režiji g. J. Koviča velezabavno Nuščevo komedijo »Svet«. Je to nedvomno eno najboljših in najučinkovitejših Nuščevih umer-skih del, v katerem nam dramatik pred-očuje malomestne malenkostne razmere. V glavnih vlogah nastopita ga. Bukšek-va in g. Grom.

Umetniška razstava Ante Trstenjaka

Ante Trstenjak nam ni novinec. Že po-novno smo imeli priliko gledati njegove slike na razstavah v Mariboru, bodisi da je razstavil sam, bodisi v družbi z drugimi našimi umetniki. Dasi še mlad, je ta naš rojak zavzel že odlično mesto v naši slovenski upodabljalni umetnosti in si je priboril lep sloves ne samo doma, ampak tudi že v tujini, zlasti v Parizu, kjer se je ob priliki njegove razstave francoska kritika o njem ugodno izrekla.

Od 6. t. m. naprej ima Ante Trstenjak razstavljenih v razmeroma malem lo-ka-lu Unionske pivovarne (vhod čez dvorišče) krog 55 svojih, večinoma novejših slik. Na prvi pogled vidiš, da Trstenjak pred vsem ljubi pokrajino. Več kakor tri četrtine vseh razstavljenih slik ti kažejo pokrajine, zlasti Pariz in njegove motive ob Seini, Montmartru, v latinskem okraju Normandijo, Bretonijo, pa tudi našo slo-vensko pokrajino, pred vsem Prlekijo (kmečka kočica v Prlekiji, kočica v goricah). Vmes najdeš tudi sliko iz mariborskega parka, naš ribnik z labudom. Je tudi ne-kaj portretov, ki pa skoraj izginejo v množini pokrajinskih slik.

Strokovno oceno prepuščam poklica-nemu peresu. Opozoriti hočem samo na dejstvo, da naša publika očitno za razstavo po večini niti ne ve, ker bi dru-gače ne bilo mogoče, da je do danes obiskalo razstavo komaj nekaj nad 50 oseb. Gotovo ni spodbudno za mladega, kvišku stremečega umetnika, ki se je že uveljavil tudi v mednarodnem svetu, ako vidi med svojimi slovenskimi rojaki ab-solutno apatijo napram svoji umetništi in svojim stremljenjem. Upamo, da bodo Slovenci iz Maribora in iz mariborske okolice, bližje in daljine, vsaj tekom teh dni do 20. t. m. pokazali nekoliko večje zanimanje za Trstenjakovo res lepo raz-stavo in nadejamo se tudi, da bo se na-šel eden in drugi mecen med našimi, zlasti premožnejšimi krogi, ki si bo okra-sil svoje stanovanje vsaj z eno Trstenja-kovo sliko. Razstava je odprta vsak dan od 9. do 18. ter od 13. do 17. ure.

Na delovnem trgu

Je letos posebno huda kriza. Za veliko množico brezposelnih delavcev je le ne-znatno število prostih službenih mest. Druga leta so stavbinska dela začela vsaj koncem če že ne začetkom marca, letos pa ni toliko dela v tej stroki niti začetkom maja. —

Mariborski in dnevni drobiš

Kanalizacija meljskega pred-mestja

Mestna občina mariborska razpisuje na podlagi sklepov mestnega občinskega sveta mariborskega:

1. oddajo zemeljskih in betonskih del za izvršitev cestnih kanalov v Meljskem predmestju in kanala za odvod Počehov-skega potoka.

2. Oddajo zemeljskih, zidarskih, železo-betonskih, tesarskih, kamnoseških, mizar-skih in pečarskih del za zgradbo stano-vanjskih hiš mestnega avtobus-prometa.

Pravilno kolkovane, zapečatene in na ovitku s »Ponudba za izvršitev cestnih kanalov v Meljskem predmestju«, oziroma »Ponudba za zgradbo stanovanjskih hiš mestnega avtobusprometa« Označene ponudbe je vložiti do 11. ure dne 23. ma-ja v vložišču mestnega magistrata. Tak-se in druge datjave je vpoštevati pri enot-nih cenah. Za ponudbo potrebni načrti in spisi so proti plačilu nabavnih stroškov na razpolago med uradnimi urami pri mestnem gradbenem uradu od 15. majni-ka 1928.

Mestna občina mariborska si pridržuje pravico, da odda dela skupno ali posa-mezno in brez ozira na višino ponujenih cen.

Smrt narodne vzor-žene.

Včeraj popoldne je preminula v Celju daleč na okoli visoko spoštovana so-proga prvega slovenskega župana celj-skega, gospa Lina dr. Hrašovčeva, rojena Petriček. Doma iz narodne češke rodbine, je pokojnica s svojim soprogom odvetnikom dr. Juro Hraševcem vzgojila v naših najtežjih časih svoje hčerke in si-nove v izrazito nacionalnem duhu. Žalu-jočemu Celju se pridružuje tudi narodni Maribor, izrekujoč prizadeti rodbini isk-re no sožalje! —

Pogreb pete žrtve Drave

male Danice Lešnik bo jutri ob polštirih popoldne na pobreškem pokopališču. — Tako ima vsega pomilovanja vredni g. Lešnik na smrtni njivi zbrane svoje dra-ge, ki so se poslovili od njega pred izle-tom lepega, solnčnega, a tako strašno končanega 10. aprila. —

Izza naše olenzive na Koroškem.

V članku »Na Košenjak« dne 4. t. m. smo med drugim omenili, da je okolica pri Košenjaku kraj, kjer so naši pod ge-neralom Majstrom začeli poditi Avstrijce in da je bil tamkaj takrat arefiran pastir Potočnikovega sosedu, ker je bil osum-ljen, da je porezal telefonske žice. Bil je zato na dravogradskem pokopališču u-streljen. O tem dogodku se nam poroča sedaj iz povsem zanesljivega vira: Do-tičnega pastirja niso prišli radi poreza-vanja telefonskih žic, temveč zato, ker je z drevesa streljal na naše vojake in tako ustrelil enega računskega podčast-nika, vojaka-voznika pa težko ranil. — Ustreljenec in ranjenec sta peljala me-nažo vojakom v bojno črto. Pastir je bil prijet pod drevesom, s katerega je stre-ljal. Fant je takoj priznal, da je že prej večkrat streljal na naše vojake in da je bil v službi Heimwehrovcev. —

Posestno gibanje.

Josip in Ana Draž na Poljski ulici 10 sta prodala mizarju Francu Kreitnerju in nje-govi soprogi Ani hišo Poljska ulica 16 za 29.500 Din. —

Trofeje naše Glasbene Matice

s turneje po Švici in na Tirolskem so razstavljene v izložbi trgovine gospe Zla-te Brišnik v Slovenski ulici. So večino-ma krasni vencel s trakovi v narodnih barvah, ko so jih poklonili Matici: Jugo-slavenski Člub Basel; Jugoslovanski vi-sokošolci, Innsbruck ter Jugoslovanski švicarsko društvo, Zürich. Razstavljene so obenem tudi pozdravne brzojavke, med drugim brzojavka našega konzula v Zürichu, Milana Schwarza, na maribor-skega velikega župana, v kateri ga ob-vešča o izrednem uspehu Matičnega kon-certa v Zürichu. —

Stariši! Pribeljite svojo de-co k proslavi Materinskega dneva, ki se vrši v nedeljo 13. maja ob 15. uri v Nar. gledališču.

Koncert Glasbene Matice.

Drevi koncertira, kakor znano. Glasbe-na Matica s svojim triumfalnim švicar-skim programom. Ker se je za koncert prijavilo veliko število udeležencev iz-ven Maribora, nujno prosi Matica mari-borsko občinstvo, da si nabavi vstopnice že v predprodaji v trgovinah Brišnik in Höfer, da se s tem izogne hudemu na-valu, ki bo pri večerni blagajni. Koncert, za katerega vlada silno zanimanje, prične točno ob 20. uri. Koncert je izven abon-maja.

Vandalizem na Kalvariji.

Kalvarija je ena naših najlepših raz-glednih točk, katero krosi na vrhu lična cerkvena, ki je bila pred leti prenovljena, kar kaže tudi njena zunanost. Da je ob-varovana pred strelo, postavili so ji stre-lovod. Sedaj pa je nekdo prerezal kovi-nasti motovoz, ki pelje po zidu v zemljo. Kaj imajo od svojega junaškega čina zli-kovci in čemu so to škodo napravili, naj-brže sami ne vedo. Tako so tudi na po-bočju ob poti ovili divjo črešnjo, ki sedaj leži na tleh in v takem stanju še poga-nja. Tujec, ki semkaj prihaja in to vidi, si gotovo svoje misli, pri tem trpi pa tudi dobro ime poštenega ljudstva. —

Važno za dijaške izletnike.

Ko so dijaki mariborske trgovske aka-demije napravili izlet v Zagreb, jim je ta-mošnji pomladek »Jadranske Straže« preskrbel za tri dni prenočišče in hrano. Prenočišče je stalo za osebo in dan 3 Din hrana pa 10 Din. To je gotovo rekordno nizka cena in za potujoče dijaštvo veli-ka dobrota. »Jadranska Straža« je tudi po Dalmaciji uredila prenočišča za dijaške izletnike. Do sedaj so dijaška preno-čišča v Splitu, Dubrovniku, Šibeniku in Sušaku. Prenočnina pa znaša tu 5 Din, kar je seveda tudi dovolj poceni. Na tak način podpira »Jadranska Straža« v ve-liki meri dijaška potovanja. —

Koncert vojaške godbe

odpade v nedeljo, ker nastopi vojaška godba drugod, vrši se pa radi tega v četrtrek na praznik. —

Majniški izlet esperantistov.

V nedeljo 13. t. m. priredi mariborsko društvo esperantistov z dopoldanskim vlakom (ob 8.20) svoj majniški izlet v Ptuj. Namen izleta je, seznaniti ptujsko javnost z esperantskim gibanjem ter nu-diti obenem svojim članom in prijateljem priliko, da si ogledajo znamenitosti sta-rodavnega Ptujja, kakor muzej, Mitrej na Bregu in ptujski grad. Ob 11. uri se bo vršilo v risalnici ptujske gimnazije splošno dostopno predavanje o pomenu espe-rantskega jezika in gibanja (predavatelj g. prof. Rakuša). Popoldne si ogledajo udeleženci ptujske znamenitosti, katere jim bodo razkazovali člani ptujskega mu-zejskega društva. Zvečer bo v gostilni »Judennac« prijateljski sestanek s ptujskimi prijatelji esperanta. Glede na važ-nost esperantskega gibanja in na ugod-nosti, ki jih nudi udeležencem ta izlet, upa odbor, da se bo izleta udeležilo mno-go društvnikov in prijateljev. —

Izlet obrtništva v Limbuš.

Dne 13. majnika priredi mariborsko o-brtništvo s svojimi družinami izlet v Limbuš. Zbirališče pod Veliko kavarano ob 13. uri. Povratek okoli 19. ure. Za za-bavo otrok na prostem bo skrbel gosp. Tichy in sicer se bo vršilo gledališče z lutkami, letanje v vrečah itd. Slovensko obrtniško društvo vabi vse obrtnike in obrtnice in njihove družine, kakor tudi vse prijatelje obrtniškega stanu, da se izleta v velikem številu udeležijo. Za o-krepčilo otrok skrbi Slovensko obrtno društvo, za druge pa Mariborčanom po-znani restavratel g. Robič v Limbušu.

Izlet na Košenjak

se bo vršil jutri, 12. t. m. popoldne, v slučaju slabega vremena pa teden dni pozneje. —

Ivanjkovci.

Najlepša majniška izletna točka naj bodo v nedeljo 13. maja vsem Ivanjkovci. V dvorani g. Petovarja priredijo malone-deljski diletanti ob 3.30 popoldne veleza-bavno satiro Martin Krpan. Nastopi tudi moški pevski zbor. Ljudska veselica s plesom. Dne 13. maja vsi v Ivanjkovci! 962

Velika kavarna.

Veliki pevski koncert z balalajko. 960

V spomin velikega človekoljuba

OB 100LETNICI ROJSTVA J. H. DUNANTA, USTANOVITELJA RDEČEGA KRIŽA.

Povojne nadloge, ki so udarile do malega ves svet, takozvane zmagovalce ravno tako, kakor premagance, so privedle človeštvo do prvega globljega in vsesplošnega razmišljanja o ustanovitvi in ohranitvi trajnega miru. Poleg političnih načrtov, ki se predlagajo na raznih konferencah ter razpravljajo v mnogih komisijah, je prišla do veljave tudi ideja, da je treba psihološkim in vzgojnim potom delovati za mir človeštva. Poleg površnih in tudi neiskrenih nasvetov je bilo v povojnih letih izraženo že mnogo dobrih in globokih misli v tem pogledu. Praktično življenje nam pa kljub temu pokaže, da je treba odpraviti velike in globoko ukoreninjene stare napake. Tako n. pr. se v šolah na vso moč vbijajo mladini v glavo letnice najrazličnejših vojnih pohodov in zmag, na pamet se učijo življenjepisi raznih vojskovodij, dočim so velika in človečanstvu silno koristna življenja človekoljubov pri splošnosti v velikem in za človeštvo nečasten pozabljenju.

Tako te dni po vsem svetu le posamezni krogi dajejo inicijativo k proslavi 100-letnice rojstva ustanovitelja organizacije »Rdečega križa«. Šele ob tej proslavi spoznamo premnogi, tudi šolani ljudje, življenje Henrija Dunanta.

L. 1859 je prišel v Solferino, torišče silno krvave bitke, iz Ženeve mladi Jean Henri Dunant, da se na lastne oči prepriča, kako izgleda obračunavanje z orožjem. V svoji mirni domovini je imel kot intelektualca dovolj predstav o grozotah vojne, a to, kar je videl na krvavih bojiščih zgornje Italije, ni presegalo samo vse, iz zgodovinskih knjig zajeto, marveč tudi vse, ustvarjeno od domišljije. Že, ko je videl prve ranjence, ki so izkrevavali brez pomoči, je sklenil zastaviti vse moči za osnovanje pomožne akcije, ki bo — prosta vseh pristranskih strasti — poznala le dolžnost človeka do sočloveka. Potom svojih vplivnih zvez je dosegel sprejem pri francoskem maršalu Mac Mahonu, ki je potrpežljivo poslušal mladega idealista ter se končno tudi sam zavzel za nepristransko pomoč žrtvam vojne, ki so tudi brez smrtnih ran bile izročene strašnemu poginu. Kot star vojak je maršal moral priznati, da sanitetni oddelki najbolje armade ne morejo oskrbeti niti lastnih ranjencev, kaj šele druge. Maršal je izposloval Dunanta avdienco pri Napoleonu III. Tu je švicarski človekoljub zopet z živo besedo razlagal

svoje ideje ter končno dosegel, da je Napoleon III. izdal povelje, s katerim so bili ujetništva oproščeni vsi nasprotni vojaški zdravniki proti obvezi, da bodo prej pomagali vsem ranjencem, ki so še na bojišču. Dunant je pa z največjo vne- mo in z lastnimi gmojnimi sredstvi zbiral dobrovoljce — Francoze, Italijane, Švicarje in Avstrijce — za sanitetno službo. Ti prvi rešilni angelji na krvavih bojiščih so dobili kot znak trake v barvi švicarske milice: bel križ na rdečem polju.

Dunant je neumorno obiskoval tudi vojaške prvake drugih držav. Povsod je z isto vne- mo razlagal svoje načrte nepristranske organizacije v pomoč zapuščenim ranjencem na bojiščih. Pruski vojni minister ga je ironično vprašal: »Kaj, vi hočete nevtralizirati vse naše zdravnike?!« — »Ekscelenca« — je odvrnil Dunant — »nevtralnost zdravnikov in drugih pomočnikov bo vzbudila tudi nevtralnost vseh ranjencev.« Do sredine leta 1863 je imel Dunant že od 16 držav zagotovilo udeležbe pri mednarodni konferenci za ustanovitev mednarodne organizacije Rdečega križa. Konferenca, ki se je vršila od 26. do 29. oktobra istega leta v Ženevi, pa ni prišla do zaključka. Ponovila se je 22. avgusta, leto pozneje na istem mestu ob zastopstvu 12 držav in tedaj so se sprejela in podpisala tudi pravila. Tedaj se je spremenil tudi znak: polje v belo, križ v rdečo. V nemško-francoski vojni 1871 je Rdeči križ pod vodstvom Dunanta odlično vršil svojo nalogo. Ko je bilo vojne konec, je pa veliki človekoljub v svoji domovini kot skromen literat komaj toliko zaslužil, da se je preživel. Vse svoje nekdanje veliko premoženje je razdal za Rdeči križ. V švicarski občini Heiden ga je l. 1892 našel švicarski pisatelj Baumberger — kot občinskega ubožca. Pisatelj je to strašno tragiko in krivico razodel vsemu svetu in ko so se leta 1901 delile prve Nobelove nagrade, je Dunant dobil prvo. Za se be je obdržal le toliko, kolikor je po najskromnejši meri rabil za večer svojega življenja, vse drugo je pa zopet prepustil Rdečemu križu.

V samotni in največji skromnosti je umrl 30. oktobra 1910. Usoda mu je bila mila. Ni namreč dopustila, da bi stari veliki idealist videl največje človeško gorje, katerega tudi njegovo življenjsko delo ni moglo lajšati v zadostni meri.

Tragikomična prevara

Šodišče v Tielu na Nizozemskem se je bavilo te dni z nenavadno tragikomičnim dogodkom. Anton Oten iz bližnje vasi je bil namreč obtožen čudne goljufije. Nekega dne je prišel v kavarno v Tielu, kjer so ga njegovi tovariši sprejeli z navdušenimi klicji: »Pa to je naš Jot«. Mislili so namreč, da imajo pred seboj svojega tovariša, ki je bil obsojen radi nekega zločina na zapor, a so se njegovi starši trudili, da bi bil pomiloščen. Oten se je spočetka vsedel med mladeniče, ki so ga počastili z jedačo in pijačo, nato pa ga zmagoslavno odnesli v domačo vas, da ga izroče staršem. Mati je objela svojega sina, istotako vsi ostali domačini. Niti najmanjše razlike niso opazili na njem. Preskrbeli so ga z vsem, kar je hotel. Da se ni spoznal v hiši, so si razlagali na ta način, da je bil predolg zaprt. Čez nekaj dni se je Oten od- peljal k »svoji starejši poročeni se- stri«, ki ga je istotako imela za ro- dnega brata. Med tem pa so dobili starši pismo od svojega sina iz zapo- ra, v katerem jim sporoča, da bo naj- brže v kratkem pomiloščen. Oten je to nekako slutil in je zato nenadoma izginil iz vasi. Vendar pa je bil kma- lu aretiran in je takoj vse priznal. Presenečena mati je izjavila, da ni niti trenutke dvomila, da je to njen pravi sin. Izjavila je, da so dali ob- tožencu vse prostovoljno in da ni no- bene stvari zahteval. Zato je tudi dr-

žavni pravdnik predlagal za obtožen- ca čim blažjo kazen, nakar je bil ob- sojen samo na štiri mesece zopora.

„Neznanim prebivalcem . . .“

Sredi Berlina v Parochialstraße stoji hiša, ki je že dolgo časa označe- na za podrtijo, ki se mora odstraniti. Ravno, ko so se pripravljali k demo- liranju, so se pa zablížale na zgor- njih oknih bele, lepo zlikane gardine. Ničče ni vedel, kdo se je v hišo vselil in kedar. Posebno čudno je bilo pa to, da so našli vsa vrata najtrdnjše za- pahnjena. Od zunaj so klicali neznane prebivalce, a brez uspeha. Ničče se ni odzval. Sedaj si belijo glave, kako tajnostni prebivalci prihajajo v hišo. Skozi okna mečejo v hišo pisma čudnim stanovalcem, odgovora pa ne dobijo. Sedaj so na vrata nabili raz- glas: »Neznanim stanovalcem se na- znanja, da se hiša začne podirati dne 11. maja«.

Konec Napoleonove papige.

Papigo, s katero se je veliki Napoleon po cele ure igral, je zadela v starosti 180 let po nesreči smrt v Brighthonu v Angli- ji. Prišla je pod kolesa. Zgodovinska pa- piga je bila nekdanj last maršala Massena. Sedaj v visoki starosti je bila precej ne- prijeten gost Dower-parka. Po noči je namreč na vso moč vpila: »Na pomoč! Policija! Morilci!« Za bivališče si je iz- brala neko votlo cipreso. Kako je prišla na cesto, ni znano. Sedaj jo bodo naga- čili ter izročili londonskemu muzeju.

Sport

U nedeljo Strassenbahner SC — ISSK Maribor

Končno bo menda vendarle ostalo pri prvem in razumljivem! Davi je prišlo iz Ljubljane telefonično obvestilo, da se bo v nedeljo odigrala prvenstvena tekma Ilirija—Primorje in bo imel tako naš pr- vak vendar Gradčane pri sebi v gosteh. Na praznik 17. tm. pa nastopi v Ljubljani v finalu proti končnoveljavnemu prvaku tamošnjega okrožja. — Radovedni smo, kdo ima v LNP kakor tudi v JNS interes na takih polovičarskih in protipravnih odločitvah, ki delajo nepotrebno zmedo med klubi, da še zadnje dneve ne vedo, imajo li nastopiti ali ne. Da bi bil ta po- slednji slučaj s § 14 in vse, kar mu je in mu morda še bo sledilo, v interesu »či- stega sporta«, tudi dvomimo. — Gotovo bo mariborsko občinstvo nedeljsko tek- mo Strassenbahn—Maribor posetilo v ljudskem vrtu polnoštevno; saj bomo tu videli, pod katerimi avspicijami pojdejo naši fantje na vnebohod v Ljubljano na mejdan junački!

Razpis nogometnih tekem za M. Jgerjev pokal

Ker so bile nekatere točke razpisa za M. Jgerjev pokal, ki smo ga objavili dne 7. marca t. l., deloma spremenjene, ob- javljamo v naslednjem končnoveljavna določila za ta tekmovalca, o katerih že danes — dobrih 14 dni pred prvim ko- lom — živahno razpravlja vsa maribor- ska sportna javnost. Evo službenega raz- pisa MOLNP:

1. Tvrdka M. Jgerjev sin je darovala Medklubskega odboru LNP v Mariboru prehodni pokal, ki se razpiše vsako leto z namenom, da ustvari mariborskim klub- bom nove možnosti tekmovalstva in raz- voja ter da jih gmojno okrepi.

2. Pokal postane trajna last kluba, ki zmaga v pokalnih tekmah dve leti za- pored. V slučaju, da je vsakokrat drugi klub zmagovalec, se razpiše tretji tek- ma med obema zmagovalcema, nakar postane zmagovalec te tekme končni last- nik pokala. Pokal dobi od darovatelja preko MO v začasno posest zmagovalec prvega oziroma drugega leta. Mesec dni pred početkom novih tekem se mora iz- ročiti pokal darovatelju, do preda pa odgovarja zanj odbor dotičnega kluba. V slučaju razdružitve ali razpusta kluba, ki se nahaja v začasni posesti pokala, ter v slučaju, da začasni posestnik pokala preneha biti član LNP, se mora vrniti pokal darovatelju.

3. Za pokal smejo tekmovali vsi klubi mariborskega okrožja, včlanjeni v LNP, s svojim prvim moštvom. Ako se kak klub samolastno odtegne tekmovalstva ali iz katerega koli razloga samolastno med tekmo odstopi, zgubi tekmo ter izpade iz nadaljnjega tekmovalstva, razen tega iz- gubi pravico udeležbe v pokalnem tek- movalstvu za prihodnje leto ter odgovarja za morebitno škodo, ki nastane radi nje- govega postopanja.

4. Tekmovalje se vrši po pokalnem sistemu t. j. vsak klub, ki tekmo izgubi, izpade iz nadaljnjega tekmovalstva. — Za tekmovalstva so veljavna pravila in pra- vilniki JNSa, v kolikor ne vsebuje sam razpis posebnih določil. — Zrebanje ter- minov in protivnikov ter določitev igri- šča izvede M. O. Sodnike delegira ZNS sekcija Maribor. Vsaka tekma traja 2 krat 45 minut in se v slučaju neodloče- nega izida podaljša 2 krat po 15 minut. Ako ostane rezultat tudi nato neodločen, določi zmagovalca žreb, ki ga izvrši so- dnik dotične tekme v prisotnosti obeh moštev in event. funkcionarjev M. O. ter obeh klubov.

5. V tekmah za M. Jgerjev prehodni pokal imajo pravico nastopanja vsi igral- ci, ki so v službenem glasilu LNP veri- ficirani za prvenstvene ali prijateljske tekme in sicer ne glede na to, ali imajo pravico takojšnjega nastopanja z ozirom na morebitni prehod iz kluba v klub ali ne. Nastopati ne smejo neverificirani igralci ter igralci, ki imajo zabrano igre. Zamenjava igralcev med tekmo je nedo- pustna.

6. Pri prvem, eventualno drugem kolu se razdeli čisti dobiček na enake dele;

pri finalu prejmeta oba sodelujoča kluba vsak po 50% čistega dobička. Letos se bo vršilo tekmovalje po binkošnih med- tem ko bo druga leta določil M. O. ter- min sporazumno z darovateljem.

ZNS sodniška sekcija službeno.

Tekmo rezerv ISSK Maribor—SK Že- lezničar bo sodil v nedeljo g. Turino, tekmo juniorjev istih klubov g. Marinič.

Prijateljsko tekmo ISSK Maribor—SC Strassenbahn bo sodil g. Mohorko. Stran- ska sodnika sta kandidata Vesnaver in Bizjak.

Perun

poziva vse svoje dirkače na današnji se- stanek, ki bo ob 20. v klubovi sobi. Raz- govor o treningu Maribor—Ljubljana—Maribor prihodnje nedeljo.

Povratek družine Concordije.

Včeraj se je vrnila v Zagreb hazenska družina Concordije — prvakinja Jugo- slavije — ki je nad vse častno predstavl- jala naš damski sport v domovini haze- ne — češkoslovaški republik. Razen re- zultatov, ki smo jih sproti objavili, so do- seženi še naslednji uspehi: prvak vzhod- ne Češke SK Hlinski je podlegel Jugoslo- venkam 15:1, proti prvaku republike SK Batji pa so naše pičlo zgubile 10:11. So- deč po kritiki Čehov samih lahko ugotov- imo, da je naš hazenski sport že nad- krilil češkega. Zagrebčanke so bile po- vabljene še od drugih klubov, a so se morale vrniti domov, ker je več igral- kov poškodovanih.

Finska—Jugoslavija 4:1.

Včeraj je bilo s tekmo Finska—Jugo- slavija, ki je končala 4:1 za goste, za- ključeno prvo kolo evropske zone v tek- movalstvu za Davisov pokal.

Tenis Belgija—Jugoslavija.

Danes prične v Zagrebu meddržavni match v tennisu Belgija—Jugoslavija. Ker je moral Popović, ki je nastopal te dni v Zagrebu proti Finski za Davisov pokal, nujno v Beograd, predstavljajo to- pot naš tenis sami Zagrebčani: Schäffer, Podvinec in Leyrer.

Drugi nastop Urugvajcev.

V Le Havre-u so Urugvajci v drugi tekmi porazili domačine 8:1, urugvajska rezerva pa je odpravila klub Stache Havrais celo v razmerju 9:0!

Oslovski sprehod po pariš- kih ulicah

Nedavno je vzbujal po pariških ulicah in na policijskem komisarijatu redko sen- zacija 22letni četveronožna dolgouhec — sivček, ki mu je postalo v njegovem hlevu preveč dolgočasno in se je spravil na promenado v Avenue de Clichy. Že ob štirih zjutraj je zapustil brez znanja svojega gospodarja, nekega starinarja, svojo zagrajeno stajo in odkopitil na boljše. Prvi, ki je oslička srečal na pa- riških ulicah, je bil neki železničar, ki se je temu sprehajalcu tako začudil, da je skoraj pozabil javiti zadevo policijskim organom. Ko pa je o senzaciji obvestil komisarijat, je postalo v policijskih straž- nicah in detektivskih dvoranah nadvse veselo, kajti četveronožnega osla pariški varnostni organi še niso imeli časti pre- ganjati. Ni bilo potrebne prevelike zvi- tosti detektivov, da so ujeli sivčka, ki je slišal na ime Martin in ga odvedli na stražnico. Tukaj pa je prišel osel svojo simpatično pesem i-a, i-a tako glasno in brezobzirno, da so se prebudili vsi pre- bivalci bližnjih hiš. Tako je torej policija sama strahovito skalila nočni mir in pred komisarijatom se je zbralo več sto ljudi, ki navsezadnje niso bili nič kaj hudi na nerodno policijo, ampak so še pričeli oslu nositi sladkorčkov, da je bil mirnejši. Za ves dan pa seveda ni bilo sladkarij in dolgouhec je pričel neusmiljeno rigati, ker ga policija ni hotela izpustiti. Kaj naj napravijo sedaj z njim? Oddali so ga točno po predpisih za dvonožce v prazno celico, kjer se je res pomiril in obupan nad svetom pričakal svojega gospodarja.

Viktor Méric:

Pomlajeni

Poželjenje starcev.

I. del.

Okrog 11. ure smo dobili podrobnosti. Čuvaje in policiste so našli speče. Zunaj se ni ničesar videlo in ne slišalo. V stroju spodnjih dvoran navzgor do strehe so bile velike neenakomerne odprtine, kakor da bi jih bil izvrtal ogromen sveder. Tokrat so torej prišli vlomilci od zgoraj.

Začudenje v Parizu je bilo brezmejno. V mrzlični razburjenosti nisem mogel ostati v uredništvu. Planil sem na ulico. Povsod sem srečaval razburjene skupine, ki so razpravljale o čudnem vlamu. Pred Internationalno banko je trojni policijski kordon s težavo zadrževal množice. Celo kot novinar sem s težavo prišel v poslopje. Začel sem preiskovati torišče. Ogledal sem si odprtine v stropih in strelji, skozi katere so vdrl vlomilci, potem vlomljene velike blagajne, izpraveval sem začudene, komaj zbujene čevaje, a vse zaman. Končno sem odnesel od tega ogleda le groteskno žalostinko načelnika kriminalne policije:

»Lepa stvar! Grom in strela! Grom in strela! Lepa stvar!

Iste večera je že »Večernik« — da prehitijo konkurenco — obdolžil upravo malomarnosti ter zahteval odstavitev dosedanjega vodstva policije. Naslednjega dne je s tem soglašala večina listov. Veliki dnevnik »Lutetia« je šel še dalje od drugih. Opozarjal je, da Nemčija kljub določilom mirovnih pogodb že dolga leta gradi neslišna letala ter vprašal, če zadnji dogodki ne dajo misliti na sovražno roko.

Te obdolžitve so izzvale silno razburjenje. Vlada je smatrala za potrebno, da dementira vse to s posebno izjavo, objavljeno po vseh listih. Vladni izjavi pa seveda nihče ni verjel. Tako se je tudi politika oprijela nerazumljivih vlomov.

Politika! Nekdanji pomen te besede se da danes po tolikem času komaj slutiti. Mogoče zadostuje, če navedem, da so se ljudje v Franciji, kakor po drugih civiliziranih deželah delili na skupine, ki so prisegale na svojega moža, svojo zastavo v trdnem prepričanju, da so njih vladni načrti najboljši, vse drugo pa za-

nič. Eni so bili prepričani, da je treba vse razdreti, drugi so pa trdili, da je obstoječe najboljšo in v vsakem oziru na druge načine nedosegljivo. Sedaj ob nerazumljivih dogodkih so se pa nad stranami, strujami, organizacijami, skupinami in ligami, ki so se razpasle kakor plevel po deželi, razprostrle, kakor oblački nad razburkanim morjem kohorte bajé dalekovidnih ljudi, ki so dvignili svoj glas proti sovražniku, a niso vedeli povedati, kdo je ta sovražnik in odkod.

Vznemirjajoči časopisni članki, ki so mrzlično razvneli ljudstvo, so dali kričanjem največ povoda za udejstvovanje. Nova interpelacija, ki je v zbornici privedla do rokoborbe, ministrstva pa ni mogla vreči, je strasti še bolj razvnela. Na nekdanjem Place de la Concorde je prišlo do bojevitve protestne demonstracije pod vodstvom nekega starega upokojenega generala, za katerega se že dolgo let ni nihče briga. Naenkrat je bila na drugem mestu seveda protidemonstracija in tako ni bilo nemirov ne konca ne kraja. Še huje je bilo, ko so posegli vmes policisti. Tlak je pordečil od krvi. Mnogo demonstracij sem že doživel, lahko pa rečem, da še nisem nikdar videl toliko pomandranih, raztrganih in kričečih žensk ter razpraskanih obrazov kot takrat. Bilo je takorekoč homerično in spisal sem o tem članek, ki je vzbudil precejšnjo pozornost.

Vse to seveda ni povspešilo rešitve velike uganke. Ničesar se ni zvedelo o strašnih ponočnjakih, ki so znali pred nosom policistov, vojakov in čuvajev vdreti v hermetično zaprta poslopja. Dobro je bila pa znana svota skopnelega denarja. Vse skupaj je presegalo dve milijardi. Tudi ob veliki podražitvi življenja po vojni je bila to veličanska svota.

Nekega večera, ko sem z nekakim strahom zrl v Julietine oči, te temne, zagonetne oči, v katerih se ironija ni več skrivala, me je močno prevzel njen pogled.

»Smešno, da blebetate vsi skupaj take neumnosti. Če bi imeli Nemci res neslišne zrakoplove in tako mogočna sredstva, kakor neznani vlomilci, zakaj bi si potem krajšali čas s posameznimi vlomi? Ali ne bi potem rajši napadli Pariz in v nekaj urah polovico razdeljali ...«

»Nikdar nisem verjel v vse te pravljice« sem protestiral. »Ali tvoja zgodba o učenjaku ...«

»To ni moja zgodba« — me je prekinila Juljeta, »to je enostavna ideja, ki se je porodila sama od sebe. Lahko mi verjameš, da ne vem več kakor ti.«

»Seveda« — sem se smejal. »Naj bo, da tvoj učenjak, moj učenjak, naš učenjak potrebuje denar za gotove poskuse ... A dve milijardi ... kaj hoče vendar s tolikim bogastvom?«

V kratkem nasmešku so zadržale Juljetine ustnice. Zganila se je, kakor bi hotela nekaj odgovoriti, a je takoj na to zmajala z glavo ter ostala molčeča.

Dolgo sva molčala v mislih. Juljeta je prva spregovorila:

»Če bi bila novinarka, kot ti ...«

Brez besed, le z očmi sem jo vprašal.

»Res! Če bi imela čast sodelovati pri »Večerniku« in bi mi bila poverjena tako zanimiva zadeva, bi dobro vedela, kaj bi bilo za čitatelje ...«

»No — kaj bi povedala, prorokinja?«

»Kaj bi povedala? Povedala bi, da je moj učenjak, tvoj učenjak, naš učenjak genijalna glava brez predsodkov ter sposoben, da preobrne svet in človeško usodo. Pisala bi, da je v njegovih rokah življenje in smrt zemeljske oble in da sanja tudi o oblasti nad vesoljstvom ... Predstavila bi ga, obdanega od zvestih sotrudnikov, kot učenjaka in proroka. Ali nadčloveka, če hočeš.«

Dvignila se je zardelega obraza, z bliskajočimi očmi, ki so me že tolikokrat vznemirjale. Res, njena fantazija me je razorožila. Brez dvoma, prebujna ženska domišljija ... Nazadnje ... ali te hipoteze niso uporabljive? V tem trenutku sem bil seveda silno daleč od slutnje, kako odgovarja vse kruti resnici in prelestna Juljeta mi ni bila drugega kot najboljša in najlenša vseh prijateljic, angeljsko nedolžna in satansko preizkušena ob enem.

Nekako v sredini mesca se je dogodil slučaj, ki je v veliki vznemirjenosti radi tolikih atentatov ostal skoraj neopažen. Ta slučaj ali dogodek je bil pa začetek velike serije in uvod v novo ero iznenadljivih dogodkov.

Naj sledi ta slučaj, kakor je stal kratko in suhoparno v neki številki »Večernika« v rubriki »Mali dogodki«:

»Gospod abbé Forel, vikar župnije Bourg-les-Dames je izginil pred par dnevi. Iščejo ga brezuspešno.«

To je bilo vse in lahko rečem, da je bilo za tedaj tudi dovolj. Vikar, ki izgine, ni dogodek, da bi se nad njim razburjala javnost. Nihče se ni briga za teh par vrstic in tudi jaz se ne bi bil briga, če bi me ne bil dva dni pozneje obiskal častitljivi župnik, ki se je predstavil kot abbé Constant.

»Gospod« — je dejal resni, a precej neokretni mož cerkve — »prišel sem, da govorim z vami o zadevi Forel.«

»Kaj pravite? ... Forel?«

»Abbé Forel je moj vikar. Objavili ste, da je izginil.«

»Saj res ... gospod abbé ... sedaj vem! Veste kaj novega o tem?«

Duhovnik je dvignil svoj okrogli obraz, uprl dobrodušne oči v strop ter dejal:

»Žal, da ničesar ne vem. V resnih skrbeh sem. Gospod, pet dni bo že, odkar je nesrečni Forel izginil brez sledu ... Kaj se je z njim zgodilo? Bojim se zločina, smrtno nesreče, ali kake druge velike nezgode.«

MALIOGLASI

Čista mesečna soba

z dvema posteljami v parteru se takoj odda. Vračati Miklošičeva ul. 2. II. nd. vrata 4. 964

Absolventinja

drž. dvor. trg. šole išče primerne službe. Nastop takoj. Naslov pove uprava lista 966

Naznanilo.

Podpisani Franc Zwetko, strojevodja v Subotici, naznanjam tem potom, da sem po sodnijski ločitvi zakona poročil gospo Roso Walland, vdovo. 963

Franc Zwetko.

Kovčke za potovanje

vseh vrst, vseh velikosti od najmanjše do največje nudi po najnižjih cenah Ivan Kravos, Aleksandrova 13 963

Izžrebane srečke

Sledeče srečke V. razreda drž. razredne loterije, ki jih je prodala Zadruga hranilnica r. z. o. z. v Ljubljani, Sv. Petra cesta 19, oziroma Uprava »Večernika«.

so bile izžrebane, dne 7. t. m. in sicer so zadele: Štev. 99.861 Din 100.00

Po Din 1500 so zadele št. 7640, 20.108, 20.139, 97.403.

Po Din 500 so zadele naslednje štev.: 14.121, 5.728, 15.497, 15.491, 30.990, 30.955

30.914, 40.574 40.517, 40.505 40.503 53.479 66.669 66.667 91.750 115.663 7.542 7.680

7.630 20.035 20.093 20.034 20.140 20.106 22.507 46.058 46.018 46.024 46.177 58.246

70.254 70.261 70.378 72.147 72.119 72.166 99.771 99.708 99.740 99.737 99.818 109.716

109.807, 109.846 109.899 120.171 120.158 76.715, 78.776 78.752 103.129 10.855 10.958 10.949 10.923 34.648 34.671 34.679 84.509 84.510 84.564 84.622 84.608 97.308 97.414 108.109 108.185 108.142, 108.153, 108.240, 123.830 123.996, 24.536 21.547, 21.542, 21.538 23.301 35.849 35.825 35.823, 47.544 85.141 111.422 111.403 111.420 121.091 12.052.

Kdor želi nadalje igrati na visoke dobitke, naj nam to takoj javi, da mu prihranimo neizžrebano srečko.

Spominjajte se CMD!

ANTON NOVACAN

CELJSKA KRONIKA

dramatski mozaik v treh delih

prvi del

HERMAN CELJSKI

je pravkar izšla. Broširana knjiga velja Din 40.— v platno vezana Din 48.—

Dobi se v knjigarni

Tiskovne zadruga v Mariboru

Aleksandrova cesta št. 13

Novo!

Novo!

Prva pomoč ponesrečenim živalim

napisal profesor dr. Ferdo Kern. Knjiga je bogato ilustrirana ter velja s poštnino vred samo Din 36.—. Naroča se v

knjigarni Tiskovne zadruga v Mariboru, na Aleksandrovi cesti št. 13

Novo!

Novo!

Uslužbenski davek

s komentarjem fin. svetnika J. Mosetizh-a se dobi v knjigarni

Tiskovne zadruga Maribor, Aleksandrova c. 13

Cena izvoda je 18 Din